

Nr 202.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten; gifven Stockholms slott den 21 april 1911.

Under återopande af bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Albert Petersson.

Förslag

till

L a g**om inskränkning i inmutningsrätten.**

Härigenom förordnas som följer:

Inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län må under tiden intill den 1 oktober 1912 endast för kronans räkning inmutning ske å kronojord, som ej under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1911.

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
fredagen den 24 mars 1911.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
greve HAMILTON,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW,
VON KRUSENSTIERNA.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Petersson anförde efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet:

»Sedan år 1902 har enligt lagar, som gifvits för ett år i sänder, varit förordnadt, att inom Norrbottens län endast för kronans räkning inmutning finge ske å kronojord, som ej under ständig besittningsrätt innehades eller vore till boställe anslagen. Enahanda har gällt med afseende å Västerbottens och Jämtlands län allt ifrån år 1907. Enligt lag den 12 augusti 1910 gäller förbudet mot inmutning i dessa tre län intill den 1 oktober 1911.

Ifrågavarande provisoriska inskränkning i inmutningsrätten föranelles närmast af vissa missförhållanden, som med afseende å denna rätts utöfning framträdt särskildt inom Norrbottens län; och har sedermera

detta provisorium fått bestå i afbidan på ett slutligt ordnande af förhållandena med afseende å mineralfyndighets tillgodogörande å kronojorden.

I detta hänseende framlade Eders Kungl. Maj:t vid 1909 års riksdag särskilda förslag, däribland till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i grufvestadgan, innebärande upphäfvande af inmutningsrätten å viss kronojord, samt till bestämmelser angående undersökning och tillgodogörande af mineralfyndighet å viss kronojord, hvilka bestämmelser afsåges skola jämlikt 77 § regeringsformen gifvas af Riksdagen ensam. Enligt dessa bestämmelser skulle i fråga om områden, som förklarades utgöra statsgrufvefält, särskilda regler råda. Förslag till områden, som borde förklaras för statsgrufvefält, hade emellertid ej hunnit upprättas; och föranledde detta, att Riksdagen ansåg sig icke böra till vidare granskning upptaga förslaget till berörda bestämmelser. I anledning häraf afslogs i Första kammaren jämväl förslaget om ändringar i grufvestadgan, hvadan sålunda frågan i sin helhet vid den riksdagen förföll.

Vid nästlidet års riksdag framlades åter berörda båda förslag i hufvudsakligen samma skick och därjämte förslag till områden, som borde förklaras vara statsgrufvefält.

I anledning af sistberörda förslag antog Riksdagen för sin del lag om ändrad lydelse af 3 och 10 §§ grufvestadgan, innebärande upphäfvandet af inmutningsrätten å sådan kronojord, som genom beslut af Konung och Riksdag förklarats skola utgöra statsgrufvefält, hvarjämte Riksdagen för sin del beslöt att de i Eders Kungl. Maj:ts proposition upptagna områden skulle förklaras vara statsgrufvefält. I öfrigt beslöt Riksdagen att ej bifalla Eders Kungl. Maj:ts propositioner i ämnet.

Sammansatta lag- och jordbruksutskottet, till hvars behandling ärendet hänskjutits, yttrade i sitt utlåtande, att det syntes utskottet, som om de principer, som kommit till uttryck i de förevarande förslagen, vore i det hela tillfredsställande när man ville upphäfva inmutningsrätten, och att utskottet alltså funnit sig kunna i hufvudsak ansluta sig till det nya system, som i förslagen vunnit uttryck. Utskottet ansåge emellertid af anförda skäl, att ofvan omförmälda bestämmelser angående undersökning och tillgodogörande af mineralfyndighet å viss kronojord borde erhålla formen af lag, stiftad i den ordning § 87 regeringsformen stadgar. Utskottet gjorde vidare erinringar beträffande såväl den ifrågavarande lagstiftningens omfattning som vissa af de föreslagna detaljbestämmelserna. Då sålunda en omarbetning af förslagen vore erforderlig och denna ej lämpligen kunde af utskottet verkställas, ansåge sig utskottet böra afstyrka bifall till förslagen i föreliggande skick. Det gällande provisoriska för-

budet mot inmutning i de tre nordligaste länen borde naturligen i afvaktan på en definitiv lagstiftning tills vidare uppehållas.

Från utskottets utlåtande voro dess ledamöter från Andra kammaren skiljaktiga. De framhöllo, att enligt deras uppfattning borde en ny i stort sedt enhetlig gruflagstiftning komma till stånd, byggd på den principen, att mineralier, i den mån de ej redan vore tagna i bruk af enskilda, skulle närmast falla inom statens intresscområde, oafsedt om fyndigheten låge på kronans eller enskildas mark. Huru en ny väsentligen enhetlig gruflagstiftning, grundad väsentligen på ett koncessionssystem borde i sina detaljer utformas, kunde naturligtvis icke annat än efter närmare undersökning utrönas. Det hade icke påvisats, att någon synnerlig brådska föreläge för att redan nu utfärda en lagstiftning för kronomark utan afvaktan på den erforderliga utredningen öfver ämnet i hela dess vidd. Skulle det emellertid anses nödvändigt eller önskligt att innan dess så att säga provisoriskt antaga en ny positiv lagstiftning enbart för kronojord, så hade man att ingå i granskning af det för sådant ändamål nu framlagda förslaget. Beträffande detta anförde reservanterna, att det kunde ifrågasättas om ej en förnyad allsidigare granskning af förslaget skulle verka, att Riksdagen kunde med större tillförsikt gå till afgörandet. Efter att därefter hafva framställt erinringar i fråga om vissa detaljbestämmelser förklarade sig reservanterna på de af dem anförda skäl och med instämmande väsentligen i utskottets yttrande i öfrigt anse, att frågan borde undergå en förnyad granskning, hvadan de anslöte sig till utskottets slutliga hemställan.

I Första kammaren bifölls utskottets förslag, hvaremot Andra kammaren anslöt sig till reservanterna.

På grund af den skillnad i uppfattningen beträffande lämpliga sättet för nu förevarande frågas lösning, som sålunda inom de olika kamrarna framträdt, synes mig föga utsikt finnas att inom närmaste tiden vinna en definitiv lösning af frågan. Jag anser mig därför icke för närvarande äga anledning föreslå Eders Kungl. Maj:t vidtagande af ytterligare åtgärder i själfva lagstiftningsärendet. Men då uppenbarligen den hittills rådande provisoriska inskränkningen i inmutningsrätten inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län bör i afvaktan på en definitiv lagstiftnings åstadkommande fortfarande uppehållas, har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten, innebärande utsträckning af nu gällande förbud mot inmutning intill den 1 oktober 1912.»

Sedan föredraganden härefter uppläst sistberörda lagförslag, af den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, hemställde han, att lagrådets

utlåtande öfver förslaget mätte för det ändamål § 87 regeringsformen
omförmäler genom utdrag af protokollet inhämtas.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda
hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet

Willand Aschan.

Bil.

Förslag
till
Lag
om inskränkning i inmutningsrätten.

Härigenom förordnas som följer:

Inom Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län må under tiden intill den 1 oktober 1912 endast för kronans räkning inmutning ske å kronojord, som ej under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1911.

*Utdrag af protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd måndagen
den 10 april 1911.*

Närvarande:

Justitieråden SUNDBERG,
BORGSTRÖM,
SKARSTEDT,
Regeringsrådet ERNBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 24 mars 1911, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle inhämtas öfver ett inom justitiedepartementet utarbetadt förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten.

Förslaget, som finnes bilagdt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet af andre ledamoten å afdelningen för lagärenden Gustaf Appelberg. *Lagrådet* lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet

Erik Ölander.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 21 april 1911.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW,
VON KRUSENSTIERNA.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Petersson lagrådets genom utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden den 24 mars 1911 inhämtade utlåtande öfver förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten; och hemställde föredraganden att förslaget, som af lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom nådig proposition Riksdagen till antagande föreläggas.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflätas.

Ur protokollet

Israel Myrberg.